

HANDLINGSPLAN 2003-2010

Indledning

1. Konservatoriets handlingsplan 1997-2005

I 1997 udsendte konservatoriet en handlingsplan for perioden 1997-2005. Heri opstilles et overordnet mål:

”DKDM skal over en tiårig periode markere sig blandt de bedste konservatorier i Europa”.

På baggrund af det overordnede mål opstiller planen fem delmål.

Handlingsplanen har ligget til grund for konservatoriets virksomhed siden 1997. I 1999 indgik konservatoriet resultatkontrakt for perioden 1999-2002 med Kulturministeriet, hvor temaer i handlingsplanen kommer til udtryk i konkrete resultatkrav.

Det er svært endeligt at vurdere, i hvilket omfang det overordnede mål er opfyldt. I Handlingsplan 1997-2005 var det en bærende idé, at det overordnede kvalitetsmål kunne opnås gennem indfrielse af de delmål, som planen nærmere beskriver. På langt de fleste områder er dette sket. Konservatoriet oplever en stadigt stigende søgning fra udenlandske studerende og har internationale samarbejdsrelationer med betydelige, beslægtede institutioner. Sangere, musikere og kammermusikensembler uddannet på DKDM vinder internationale konkurrencer og gør store karrierer. DKDM har fortsat tro på og ambition om at kunne regnes blandt de kvalitativt bedste musikuddannelsesinstitutioner i Europa.

2. Konservatoriets handlingsplan 2003-2010

Det målrettede arbejde efter handlingsplan 1997-2005 har medvirket til at skærpe bevidstheden blandt medarbejdere og studerende om ikke alene de krav, der fra samfundets side stilles til konservatoriet, men også om hvilke kvaliteter, der er kernen i institutionens virksomhed. En ny handlingsplan er derfor på én gang formuleringen af nye mål og en refleksion over den gamle handlingsplan, som kan suppleres og korrigeres på baggrund af de indhøstede erfaringer samt nye udefra kommende krav.

Konservatoriet skal også efter 2003 på europæisk niveau være et attraktivt uddannelses tilbud. Men den nye plan sætter andre accenter og formulerer nye mål. Det er først og fremmest af hensyn til stigende konkurrence inden for uddannelsesområdet nødvendigt at skærpe institutionens profil, således at dens mission og værdigrundlag fremstår med endnu større tydelighed.

Handlingsplan 2003-2010 er samtidig konservatoriets grundlag for forhandlinger om ny resultatkontrakt for perioden 2003-2006.

Kapitel 1 *Konservatoriets mission*

Det Kongelige Danske Musikkonservatorium skal på højeste niveau medvirke til at sikre den klassiske musikkulturs fortsatte udvikling og centrale placering i Danmark

Dette er konservatoriets mission. Der indgår tre væsentlige komponenter i den:

1. Kulturarven i den klassiske musik

skal formidles og aktualiseres, så den bevarer en afgørende betydning for nutidens Danmark.

2. Musiklivets fødekæde

skal fungere, således at der i Danmark findes et sammenhængende undervisningstilbud i klassisk musik fra begynderstadium til højeste professionelle niveau

3. Studerendes og læreres udøvende og skabende kunstneriske virksomhed

skal være en grundlæggende bestanddel i konservatoriets daglige arbejde

De tre komponenter er ikke ensartede: Den første er forholdet mellem et begreb, der er svært at afgrænse, og en aktivitet, som er knyttet hertil, den anden refererer til en kompleks og omfattende relation mellem et stort antal aktører, den tredje er en konkret aktivitet. Der er med rækkefølgen ikke angivet en prioritering af komponenterne. De er på mange områder forudsætninger for hinanden og indgår i tætte relationer. Handlingsplanen viser hvilke initiativer konservatoriet i perioden 2003-2010 vil tage for at styrke samspillet mellem de tre komponenter og konservatoriets kerneydelser: uddannelse samt kunstnerisk og pædagogisk udviklingsvirksomhed (den såkaldte foku-virksomhed).

Missionen betoner i højere grad de kunstneriske aspekter af konservatoriets virksomhed end målene i Handlingsplan 1997-2005, som primært rettede sig mod uddannelsernes relation til arbejdsmarkedet, ny-formulering af foku-virksomheden samt konservatoriets forhold til musiklivet. I organisatoriske sammenhænge er pendulbevægelser ikke ukendte. Handlingsplan 1997-2005 tog afsæt i en situation, hvor der fra politisk hold blev stillet krav om pædagogisk udvikling og stramninger i konservatoriets daglige drift. Ændringer i de vilkår, som konservatoriet er underlagt, og som der gøres nærmere rede for i kapitel 2, gør det imidlertid rimeligt, at DKDM nu i øget grad stiller skarpt på institutionens kunstneriske egenart uden at tabe det pædagogiske udviklingsperspektiv af syne, som især indgår i den anden af de tre komponenter.

I kapitel 2 knyttes uddybende kommentarer til missionen og dens tre delkomponenter. Kapitel 3 formulerer tværgående strategier for kerneydelserne og for konservatoriets virksomhed i det hele

taget. I kapitel 4 angives konkrete mål for enkelte fag og uddannelser. Kapitel 5 bringer personalepolitiske overvejelser og initiativer i forhold til studiemiljø for de studerende.

Handlingsplanen følges op i konservatoriets virksomhedsregnskaber, hvor der løbende bliver taget stilling til, i hvilket omfang målene opfyldes samt til eventuel revision af målsætninger i lyset af krav, der ikke kan forudses i skrivende stund.

Kapitel 2

Bemærkninger til missionen og dens tre komponenter

1. Den klassiske musiks placering i Danmark

Det er ikke mange år siden, at det i en overordnet målsætning havde været kulturpolitisk dårlig tone éntydigt at lægge vægt på den klassiske musiks betydning. I mange år måtte den klassiske musik i en slags musikkulturens klassekamp over for andre genrer forsvare sine privilegier. Som privilegier ansås pensionsgivende stillinger, det var den klassiske musik, der havde konservatorier og det var den klassiske musik, der var alment accepteret dannelsesideal.

Privilegierne var blandt betingelserne for DKDM's virksomhed, da staten overtog institutionen i 1948, men sådan er det ikke længere. For øjeblikket gives der store offentlige tilskud til arbejdsmarkedet for den rytmiske musik. Ud over DKDM har Danmark fem konservatorier. Ét er helt helliget den rytmiske musik, fire andre har rytmiske afdelinger, der for manges vedkommende er lige så store som de klassiske. Den rytmiske musik har sit eget udvalg i Statens Kunstfond og rytmiske komponister kommer på finansloven på lige fod med klassiske partiturkomponister. Og den massive offentlige og politiske tilstedeværelse, da Europæisk Melodigrandprix blev afholdt i Danmark illustrerede, at dannelsesidealerne har ændret sig.

Ikke alene inden for musikkens egen verden er betingelserne anderledes. Også inden for resten af kunstverdenen er der dels sket en radikal forøgelse af den samlede kunstproduktion, dels fremkommer til stadighed helt nye genrer og udtryk, som relativiserer og perspektiverer de ældre kunstformer, der tidligere dominerede kulturlivet. For 50 år siden drev staten to uddannelsesinstitutioner, som uddannede kunstnere, Kunstakademiet og Det Kongelige Danske Musikkonservatorium. I dag har Kulturministeriet 16 forskellige kunstneriske uddannelsesinstitutioner.

DKDM accepterer disse vilkår. Den demokratiske massekultur har medført en dynamik og kreativitet, som også for de klassiske kunstformer rummer et stort potentiale, bl.a. fordi stadigt bredere dele af befolkningen aktivt engagerer sig i kunst og kultur. Konservatoriet har ikke alene interesse i, men også forpligtelse til at udnytte denne kvalitet ved kommunikationssamfundet og de medfølgende muligheder for at formidle og aktualisere den klassiske musiktradition.

Med sin mission isolerer konservatoriet sig ikke bag en museumskulturs beskyttende mure, men formulerer den specifikke identitet på basis af hvilken det vil være en integreret del af det danske samfund i begyndelsen af et nyt årtusind.

Man får kun fuldt udbytte af at være sammen med andre, hvis man er sig selv og kender sit eget værd. Det er bl.a. denne enkle erkendelse, der er udgangspunkt for konservatoriets mission. Studerende og medarbejdere på DKDM anerkender og forstår betydningen og legitimiteten i alle de mangfoldige, kunstneriske udtryk, der eksisterer side om side i dagens Danmark. Men konservatoriet betoner sin egenart som Danmarks eneste rent klassiske musikuddannelsesinstitution og ser det som en helt afgørende opgave at formidle kvaliteterne i den klassiske musik til det øvrige samfund.

De klassiske værker har et på én gang elementært og forfinet følelsesmæssigt udtryk, og det kræver et højt teknisk niveau opnået gennem årelang øvning og uddannelse at opføre dem. Den klassiske musiktradition er kendetegnet ved nøglebegreber som struktur, materialebevidsthed, stilistisk raffinement og en ekspansionskraft, som gør det muligt at der stadigt skabes musik på dens fundament. Musik udfolder sig i tid. I den klassiske musik findes lange tidsstræk, der ikke findes i nogen anden musik (Schubert, Wagner!). Det forhold, at musikken er noteret, gør et samspil mellem komponist og udøver muligt, der bidrager til værkernes udtryksrigdom. Den klassiske musikkultur er akustisk og udfolder sig i et dynamisk spektrum fra det næsten uhørlige til det orkestrale tutti. Det giver musikken nuancerigdom og skærper lytterens sans for forskelle. Beskæftigelse med klassisk musik kan have en positiv indvirkning på også helt små børns udvikling. Alt dette (og meget mere!) indgår i begrundelserne for værdien af den klassiske musiktradition. *Den klassiske musikkultur er også en værdi i sig selv.* På DKDM er den altoverskyggende værdi simpelthen den intense, daglige beskæftigelse med at forstå og fortolke musik, der fra renæssance og barok strækker sig frem til helt nye værker, der spilles før blækket er tørt.

Bachs passioner, Beethovens symfonier og Bartoks strygekvartetter er uadskilleligt forbundet med vores kulturs værdigrundlag. Konservatoriet ser det som sin opgave at medvirke til, at vi alle bevarer oplevelsen heraf, hvilket er en lige dele kunstnerisk og pædagogisk opgave. Institutionen er forpligtet hertil - af musikken selv og af samfundet, der stiller ressourcerne til rådighed.

2. Kulturarven i den klassiske musik

DKDM's samlede virksomhed sker inden for rammerne af den klassiske musikkultur: Det gælder de studerende, som uddannes i at udøve og undervise i klassisk musik, de kompositionsstuderende, som i én eller anden forstand står på skuldrene af de klassiske mesterværker, og det gælder den kunstneriske og pædagogiske udviklingsvirksomhed, som lærerne varetager. Det er således med fire-fem århundreders kulturel bagage, at konservatoriet møder sin omverden.

Mange andre jævnbyrdige kulturinstitutioner er ikke udstyret med en lignende traditionens ballast. Den klassiske musik er ikke længere forbundet med en særlig social og kulturel prestige. Demokratiseringen af kunstformerne medfører, at DKDM på lige fod med andre uddannelsesinstitutioner må kæmpe om opmærksomhed og ikke som en naturlighed kan påregne, at

institutionens genstandsfelt på forhånd sikrer bevillinger, optagelsessøgende samt offentlig anseelse og bevågenhed. Men det er et godt udgangspunkt for professionelt arbejde, at det skal kunne dokumentere sin egen værdi. Den klassiske musik er i det lange løb bedst tjent med at have opmærksomhed alene på grund af kunstneriske kvaliteter og ikke mere socialt betingede, borgerlige værdinormer.

Kulturarven i den klassiske musiktradition skal derfor formidles og aktualiseres, så den bevarer en afgørende betydning for Danmark. Det er vigtigt at afgrænse begrebet kulturarv fra en uordnet ophobning af tidsaldrenes kulturelle livsytringer og give det en operativ mening.

Kulturarven er en del af fortidens kulturelle overleveringer, som vi anser for væsentlige for vore nutidige kulturelle værdier, og som vi *vælger* at beskæftige os med. Valget af det segment af fortidens kultur, der aktualiseres som kulturarv, sker ud fra et nutidigt værdisæt. Dette værdisæt er i sig selv bl.a. et resultat af kulturarvens indflydelse. Derfor sker levendegørelsen af fortidens kultur i et dynamisk vekselspil mellem fortid og nutid. Det kræver en bevidstgørelse om det værdigrundlag, man arbejder på, når man omgås de nutidige kulturelle udtryk og tager stilling til, hvad der aktivt videregives som fremtidens kulturarv.

Som led i denne dynamiske opfattelse af begrebet kulturarv, har konservatoriet en særlig forpligtelse over for den nyeste musik. Den klassiske musik skal ses i sammenhæng med og som forudsætning for vor tids tonekunst, der skal indgå som en naturlig del af konservatoriets samlede virksomhed.

Kulturarven skal formidles og aktualiseres. Konservatoriestuderende skal lære at opføre musik på højt kunstnerisk niveau og at undervise i musik. Hertil kommer opgaven med at formidle musikken specielt til de mange børn og voksne, der møder den klassiske musik uden forudsætninger. Formidling er et bredt felt, der spænder lige fra konkrete, faktuelle foredrag til den aura af magi, der omgiver den kunstnerisk vellykkede opførelse, og som får os til at lytte. Men selv sådanne mere u håndgribelige aspekter af formidling kan i vid udstrækning læres og er derfor et vigtigt anliggende for en konservatorieuddannelse.

De fleste kender glæden ved fagfolk, der evner at sætte deres fag og faglige viden ind i en sammenhæng, så historiske og/eller stærkt specialiserede problemstillinger får en aktuel betydning for lægmand. For konservatoriets lærere må det være en ambition igennem såvel deres undervisnings- som foku-virksomhed at beherske netop denne kunst, fordi der på mange punkter er blevet længere mellem den klassiske musiktradition og vores hverdag.

3. Musiklivets fødekæde

Konservatoriet kan kun varetage opgaven med at uddanne studerende inden for musik og musikpædagogik indtil det højeste niveau, hvis kvalificerede unge mennesker søger optagelse. Ingen kan bestå en optagelsesprøve uden forudgående grundig undervisning. I Danmark har det offentlige påtaget sig ansvaret for denne undervisning inden for rammerne af de kommunale musikskoler og musikalske grundkurser (MGK'er). Konservatoriet har derfor en indlysende

interesse i at støtte disse institutioner og i det hele taget medvirke til at sikre bred og tilgængelig konservatorieforberevende undervisning af høj kvalitet.

Det er en vigtig del af det, der kaldes musiklivets fødekæde. DKDM har medansvar for, at fødekæden stimuleres og fungerer, således at der til stadighed sker en kvalitetsudvikling i kædens enkelte led, der er til gavn for det samlede musikliv.

Det er konservatoriernes ansvar – og derfor også i høj grad DKDM's som landets største – at uddanne musiklærere til musikskolerne og til MGK. Der findes ingen bedre måde at påvirke kvaliteten af undervisningen på musikskoler og MGK'er end ved at sikre, at de lærere, der ansættes dér, er tilstrækkeligt kvalificerede.

Det er af vital betydning for DKDM's mission, at institutionen har et tæt samarbejde med musikskolerne om i fællesskab at sikre den klassiske musiktraditions fortsatte udvikling og centrale placering i Danmark. Opgaven er enkel at formulere, men er tilsvarende kompleks og omfattende at løse! Den involverer en udviklingsindsats på de pædagogiske uddannelser, som allerede Handlingsplan 1997-2005 lægger op til. Men den inddrager også studerendes og læreres udøvende og skabende kunstneriske virksomhed, som kan anvendes til at motivere og begejstre unge mennesker til at beskæftige sig med klassisk musik. Og for spørgsmålet om formidling og aktualisering af den klassiske musiktradition er det vigtigt, at børn fra et tidligt tidspunkt oplever klassisk musik som et levende udtryk.

Overordnet set er det vigtigt, at DKDM's forhold til opretholdelsen af den musikalske fødekæde ikke kun er reaktivt. Det er også nødvendigt, at de idéer og forestillinger, som skal præge musikskoler og MGK'er det næste tiår bl.a. er udviklet og rodfæstet i DKDM's professionelle uddannelsesmiljø.

Informationssamfundet har medført nye typer af jobs på arbejdsmarkedet, til hvilke det er svært på forhånd at beskrive kvalifikations- eller uddannelseskravene. Det er derfor vanskeligt at forudsige, hvilke slags stillinger konservatorieuddannelser vil kunne kvalificere de studerende til om fem-ti år. Dette medfører med rette krav om bredde, fleksibilitet og omstillingsparathed i uddannelserne. Men dette forhold må ikke skygge for, at der på det danske arbejdsmarked inden for klassisk musik er behov for højt kvalificerede og specialiserede musikere. Det er også en del af musiklivets fødekæde, at stillinger i danske symfoniorkestre, i operaen og i folkekirken kan besættes med dansk uddannede orkestermusikere, sangere og organister. Som landets eneste rent klassiske konservatorium har DKDM et særligt ansvar for at opretholde det højeste faglige niveau for at kunne møde konkurrencen bl.a. fra udenlandske musikere om disse stillinger.

Den stigende internationalisering medfører i det hele taget en række udfordringer. Flere og flere studerende integrerer som en selvfølge studieophold i udlandet i deres uddannelse. Samtidig er en stor del af DKDM's studerende udlændinge, der befinder sig på institutionen som udvekslingsstuderende eller som almindelige studerende. Selvom musikkens arbejdsmarked altid har været internationalt, har nedbrydningen af Europas grænser, herunder i særlig grad jerntæppets fald, medført at et stigende antal stillinger i dansk musikliv besættes af udlændinge. Der er samlet set tale om forhold, der har vekslende grad af politisk opmærksomhed, men som til stadighed er

væsentlige for opretholdelsen af musiklivets fødekæde. Kapitel 3, punkt 4 uddyber forskellige aspekter heraf.

4. Studerendes og læreres kunstneriske virksomhed

Konservatorierne er ikke kun uddannelses-, men også kulturinstitutioner. Det er fremhævet af kulturministeren og det kommer til udtryk i konservatoriernes lovbestemte formål, hvori det hedder, at de skal medvirke til at fremme musikkulturen i Danmark.

Gennem studerendes og læreres kunstneriske virksomhed fremmer konservatoriet dette formål – og måske findes der ingen bedre måde at gøre det på. Samtidig er det en del af formålet for stort set alle konservatoriets uddannelser at kvalificere de studerende til kunstnerisk virksomhed. Af disse grunde er studerendes og læreres kunstneriske virksomhed en afgørende komponent i realiseringen af konservatoriets mission.

Konservatoriet har ansvar for at ruste de studerende til at kunne ernære sig professionelt i musiklivet, og for de fleste indebærer det pædagogisk virksomhed i større eller mindre omfang. Derfor skal mange studerende under deres uddannelse ikke alene erhverve sig kunstneriske, men også pædagogiske kvalifikationer. Men dynamoen, der får unge mennesker til at søge optagelse på konservatoriet, er næsten altid ønsket om at spille, synge eller komponere. Derfor skal konservatoriet respektere, fremme og udvikle de studerendes egen kunstneriske udtryksformåen. For de fleste musikere er det livet igennem en stadig udfordring at forene mere ideelle forestillinger og ønsker om et personligt musikalsk udtryk med arbejdsmarkedets krav. Det er konservatoriets opgave at ruste de studerende bedst muligt til at møde denne udfordring.

De studerende fremhæver gang på gang, hvor vigtigt det er for kvaliteten af undervisningen, at deres lærere ”selv står på de skrå brædder”. Derfor lægger konservatoriet ved ansættelse af lærere afgørende vægt på ansøgenes kunstneriske erfaring, og også af den grund er det vigtigt, at lærerne opretholder en levende, kunstnerisk praksis.

I ”Handlingsplan for Kulturens Forskning 2001-2004” slår Kulturministeriets forskningsudvalg fast, at kunst i europæisk kultur er et udtryksmiddel for ny erkendelse på lige fod med forskningen, og at kunst for de kunstneriske uddannelser må være et mål i sig selv. Hermed er det politisk accepteret, at kunstnerisk virksomhed også er kunstnerisk udviklingsvirksomhed i den forstand, der stilles lovbestemt krav til konservatorierne om.

For DKDM er dette af helt afgørende betydning. Konservatoriet har helt tilbage til sin grundlæggelse i 1866 en ubrudt tradition for at rekruttere lærere blandt Danmarks betydeligste udøvende og skabende musikere. Den tradition bør opretholdes og indgå som et dynamisk element i institutionens virksomhed.

Konservatoriets foku-virksomhed omfatter naturligvis også andre elementer. I kapitel 3 gøres der nærmere rede herfor.

Studerendes og læreres kunstneriske virksomhed er på én gang et formål i sig selv og et uundværligt redskab for konservatoriets øvrige mål. Den er det råmateriale, som institutionen bygger på, og rummer samlet set over for offentligheden et stort potentiale. Gennem sine koncerter med gratis adgang har konservatoriet mulighed for at stimulere og udvikle publikums sans for den klassiske musiktraditions egenart. De følgende kapitler kommer nærmere ind på konkrete initiativer, der kan fremme dette mål.

Kapitel 3 ***Tværgående strategier***

1. Bygninger og fysiske rammer

Fra undervisningsåret 2006/2007 flytter DKDM til nye lokaler i det nuværende Radiohus. Hermed har konservatoriet mulighed for i endnu højere grad at realisere de mål, som missionen lægger op til. Det bliver muligt at åbne institutionen yderligere ud mod omverdenen og på den måde placere konservatoriet i samfundets bevidsthed som videns- og aktivitetscenter for den klassiske musik. Det bliver en forpligtelse for konservatoriet at fastholde Radiohusets placering hos de store dele af det klassiske musikpublikum, som er vænnet til at forbinde stedet med store musikalske oplevelser.

I stikordsform beskrives i det følgende nogle væsentlige sigt punkter for flytningen:

Øvelokaler til de studerende

De komprimerede uddannelsesforløb samt det forhold, at kun få studerende har adgang til at øve sig på deres bopæl, gør det ønskeligt, at konservatoriet stiller øvelokaler til rådighed for de studerende. Dette gælder i særlig grad meget kraftige instrumenter (f.eks. slagtøj, messing, klaver) eller meget store instrumenter (orgel). Lokaleprogrammet for Radiohuset opererer med et stort antal lokaler, der udelukkende anvendes til de studerendes øvning. Dette betyder, at de studerende generelt får bedre mulighed for at øve sig mere og derved blive bedre kvalificerede. Men det medfører også, at de studerende i dagtimerne, hvor undervisningen finder sted, kan udnytte mellemtimer til studiefremmende formål, hvilket de i DKDM's nuværende lokaler kun kan i begrænset omfang. I vid udstrækning placeres disse lokaler i de mindre, lydisolerede radiostudier, der er meget velegnede til formålet.

Kontorer og faste lokaler til professorer og docenter

Omkring 75% af DKDM's undervisning varetages af fastansatte professorer og docenter. I DKDM's nuværende lokaler er de pågældende kun tilstede på konservatoriet, når de underviser. Dette af hensyn til, at de studerende kan øve sig i lokalerne, når der ikke undervises.

I Radiohuset vil professorer og fuldtidsdocenter have fast lokale. Nogle får kombineret undervisningslokale/kontor. Det gælder dem, for hvem udøvende virksomhed indgår som en væsentlig del af deres foku-aktiviteter. De øvrige deler undervisningslokale med andre lærere, men

har til gengæld et mindre kontor. Herved bliver det muligt, at disse medarbejdere er tilstede på konservatoriet i deres fulde arbejdstid. Dette vil generelt styrke det faglige miljø og væsentligt forbedre mulighederne for tværfagligt samarbejde om uddannelserne.

Store undervisningslokaler

Radiohuset indrettes med de store undervisningslokaler, som konservatoriet i sine nuværende lokaler i høj grad mangler. Det drejer sig om lokaler til større ensembler, kor, pædagogiske fællesaktiviteter og musikdramatiske formål. Lokaleprogrammet opererer med et stort antal standardundervisningslokaler, som kan anvendes til ensembler op til størrelsen af en messingkvintet. Ud over disse lokaler omfatter lokaleprogrammet yderligere et antal større lokaler, herunder slagtøjsal, ensemble- og sammenspilslokaler til AM-uddannelsen, stort tonemesterstudie, orgelundervisningslokaler samt to koncertsale.

Koncertsale

Det er en gave og en udfordring, at DKDM i Radiohuset kommer til at disponere over én af landets fineste koncertsale. Selvom forudsætningen herfor er en omfattende udbygning af Københavns øvrige koncertsalskapacitet, der letter eksterne brugeres behov for Radiohusets koncertsal, bør den kunne bevare sin offentlige status som ramme om klassiske musikbegivenheder af høj kvalitet. Ud over koncertsalen kommer Radiohuset til at rumme yderligere to koncertsteder. Det nuværende Studie 2 indrettes til kammermusiksal og koncertsalens relieffoyer kan ligesom nu anvendes til mindre kammermusikkoncerter. Endelig vil konservatoriet søge at rejse privat finansiering til bygningen af en orgelsal med et romantisk orgel.

Med disse faciliteter bør konservatoriet yderligere professionalisere sin samlede koncertvirksomhed. Det forudsætter en styrkelse af tilrettelæggelse og markedsføring samtidig med, at der i studieordningerne skal indarbejdes mere præcise bestemmelser om de studerendes forpligtelser og rettigheder i forbindelse med medvirken i konservatoriets koncerter. Eksterne koncertgivere vil være interesserede i at leje sig ind i koncertsalene, og konservatoriet ønsker ad denne vej at styrke kontakten til og samarbejdsrelationerne med musiklivet. Der skal fastsættes nærmere retningslinjer herfor, herunder omfang, priser, adgang for studerende og medarbejdere mv.

Miljø, information mv.

Dele af Radiohusets indre er fredet og kan derfor ikke gøres til genstand for bygningsmæssige ændringer. Det gælder koncertsalen, radiatorssalen, vægge og loft i studie 2, maleriet i kantinen, gangstrukturen i fløjene o.m.a. Det stiller krav til vedligeholdelse og til den daglige omgang med bygningerne. Radiohuset har udpræget institutionspræg, og det bliver en udfordring ved indretningen at imødegå den lukkethed, som de lange gange og mange lukkede døre let kan medføre. Kantinen vil være et naturligt samlingssted for hele institutionen, men også andre steder bør der etableres opholdsrum, hvor man har lyst til at slå sig ned. I kapitel 5 gøres der nærmere rede for overvejelser om studiemiljø.

Der er langt fra den ene ende af Radiohuset til den anden. Derfor skal der være telefoner i alle kontorer og undervisningslokaler. Et effektivt intranet med centralt placerede informationsskærme skal bedst muligt sikre opdateret information om husets aktiviteter, organisatoriske forhold mv.

2. Faglig organisation

To af missionens tre komponenter betoner det faglige indhold i konservatoriets virksomhed. Dette styrker begrundelsen for den revision af konservatoriets interne, faglige organisation, som rapporten fra det såkaldte organisationsudvalg fra foråret 2001 lægger op til. Rapportens konklusioner skal ikke gentages her, men der fremdrages yderligere nogle aspekter ved den foreslåede revision.

En af pointerne ved den nye struktur er, at faggruppelederne i forhold til deres faggrupper har nogle nærmere definerede ledelsesfunktioner. De har således personligt ansvar for at være bindeled mellem faggruppens lærere og ledelsen, for at igangsætte faglig og pædagogisk udvikling, for at medvirke til at koordinere tværfaglig virksomhed og for at rådgive studerende med faglige og pædagogiske problemer. Hertil kommer, at der til faggruppelederne vil blive delegeret en række beføjelser til at træffe afgørelse i faglige spørgsmål.

Konservatoriet ønsker særligt i forbindelse med flytningen til Radiohuset at opbygge en mere slagkraftig og professionel organisation af koncertvirksomheden. Arbejdet hermed kan forenkles, når faggruppeledere kan inddrages i planlægningen og koordinationen heraf. Det samme gør sig gældende i forhold til andre udadvendte aktiviteter, herunder samarbejde med musikskoler og andre centrale aktører i musiklivet om pædagogisk udviklingsarbejde (se også nedenfor punkt 3).

Selvom der efter flytningen til Radiohuset ikke bliver flere studerende, vil man alligevel i det nye hus opleve konservatoriet som større. Den uoverskuelighed, der nemt kan blive en følge heraf, skal så vidt muligt imødegås organisatorisk. I den sammenhæng får faggruppelederne en central funktion specielt i forhold til de studerende. De studerende vil vide, hvilke enkeltpersoner de kan henvende sig til, hvis de ønsker specielle faglige synspunkter eller hensyn belyst eller fremmet. Samtidig medvirker møderne mellem rektor og faggruppelederne til at fremme gensidig kommunikation og handlekraft i forhold til konservatoriet som helhed.

3. Udadvendt virksomhed

Det er en pointe ved missionens tre komponenter, at de har en indad- og en udadvendt side. Komponenterne 1 og 3 betoner konservatoriets faglige arbejde inden for rammerne af den klassiske musiktradition. De opfordrer kort sagt til fordybelse. Denne vendt sig indad er et karakteristisk træk – og en kvalitet ved de højere uddannelsesinstitutioner. Uddannelse på højeste niveau drejer sig om den enkelte studerendes udvikling og tilegnelse af kvalifikationer. Derfor har uddannelsesinstitutionerne en tendens til at lukke sig om sig selv.

Den udadvendte side består overordnet i forpligtelsen til at tage ansvar for den klassiske musiks placering og udvikling i det danske samfund. Her står konservatoriets medansvar for at opretholde musiklivets fødekæde som noget helt centralt. Det er konservatoriets opgave at bringe den klassiske musik ud i et samfund, som er kendetegnet ved en mangfoldighed af jævnbyrdige kulturelle aktører. Konservatoriet skal i samarbejde med det klassiske musiklivs øvrige institutioner vise, at den klassiske musik rummer kvaliteter, som samfundet har brug for. Ingen af disse institutioner kan længere regne med at offentlig opmærksomhed og bevillinger kommer af sig selv. Derfor er det udadvendte arbejde lige så vigtigt som den indadvendte fordybelse.

Koncertvirksomheden

Som led i en yderligere professionalisering af koncertvirksomheden skal der i forbindelse med flytning til Radiohuset etableres en arrangements- og informationsafdeling i administrationen. Den nye afdeling skal have ansvar for tilrettelæggelse og markedsføring af konservatoriets koncerter samt for ekstern information om bl.a. foku-virksomheden. Dette initiativ forudsætter, at der kan finde en planlægning sted, som er bindende for de studerende. Derfor skal det begrundes pædagogisk i studieordningerne. En mere forpligtende adfærd ved konservatoriets koncerter skal fremme de studerendes faglige niveau for at kunne begrunde anvendelsen af ressourcer på en arrangementsafdeling. I den forbindelse skal den eksisterende opdeling af koncerter i forskellige niveauer gående fra mere uformelle soiréer til orkester- og debutkoncerter opretholdes.

De seneste år har studerende på 5. år og solistuddannelserne med gode resultater modtaget et markedsføringskursus. Som led i den nye afdelings arbejde skal der ske en styrkelse af denne undervisning, således at den omfatter samtlige studerende. Alle skal lære at udforme et godt pressemateriale, herunder vide hvilke krav, der stilles til fotos, CV, kort og præcis præsentation af koncertens indhold mv.

Lørdagsskoler og udadvendt pædagogisk virksomhed

Siden undervisningsåret 1997/98 har konservatoriet i samarbejde med sjællandske musikskoler foranstaltet lørdagsskoler, hvor musikskoleelever i løbet af en lørdag har fået undervisning af konservatoriets lærere. Skolerne har haft et tredobbelt formål: De har skullet inspirere de deltagende musikskoleelever og –lærere og skabe en åben dialog mellem musikskolerne og konservatoriet. Dernæst har de givet konservatoriets lærere kontakt til talentfulde børn og deres lærere samt føling med musikskolernes faglige niveau. Endelig har de tjent som pædagogisk inspiration for konservatoriets musiklærerstuderende, som har overværet undervisningen og dermed oplevet deres lærere i funktion over for børn.

Konservatoriets lovbestemte formål omfatter ikke at give konservatorieforberevende undervisning. Den opgave er henlagt til musikskoler og MGK'er. Men lørdagsskolernes succes viser vigtigheden af, at konservatoriet går aktivt ind i et samarbejde med musikskolerne om udvikling af det faglige niveau. Hertil kommer et mere u håndgribeligt forhold: Det kan være af helt afgørende betydning for børn, der nærer ønske om at dygtiggøre sig inden for klassisk musik, at de på et tidligt tidspunkt oplever et miljø, hvor denne musik så at sige er det daglige brød. Denne funktion bør udbygges med andre initiativer end lørdagsskolerne. Eksempelvis kunne etableres en særlig øvelsesskole. Når konservatoriet med flytningen til Radiohuset får øget koncertsalskapacitet vil det desuden være nærliggende at foranstalte koncerter for børn og med børn. Hertil kommer skolekoncerter, som konservatoriet foranstalter fra studieåret 2001/2002. Endelig skal det overvejes, i hvilket omfang IT (konservatoriets hjemmeside) kan anvendes aktivt som møde- og kontaktsted for musikalsk interesserede børn og unge.

Siden udgivelsen af Handlingsplan 1997-2005 har konservatoriet også på andre områder samarbejdet med musikskoler. En række foku-projekter har belyst mulighederne for et tættere samspil mellem den konservatorieforberevende undervisning og konservatoriet. Hertil kommer

perspektiverne for udviklingen af musiklæreruddannelser og det musikpædagogiske miljø i Dansk Netværk for Musikpædagogisk Forskning, som DKDM deltager i sammen med bl.a. Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) og de øvrige konservatorier. Arbejdet inden for disse rammer skal fortsættes og udbygges (se også nedenfor punkt 5, Foku).

Internationalt samarbejde

Internationalt samarbejde er endelig en udadvendt aktivitet, som har betydning for konservatoriets status og faglige niveau. De forskellige aspekter heraf behandles i næste afsnit.

4. Internationalisering

Fra tid til anden retter medlemmer af Folketinget et kritisk blik mod det store antal udenlandske studerende på DKDM. På andre tidspunkter stiller politikere og ministre krav om, at danske uddannelsesinstitutioner skal være internationalt orienterede og have internationalt niveau. Selv om det kan være besværligt at håndtere modstridende politiske meldinger, er det et vilkår for offentligt finansierede institutioner, at politikere har meninger om deres drift. De modsatrettede politiske tilkendegivelser belyser også en af de væsentlige udfordringer, konservatoriet står over for.

Unge mennesker kan – i hvert fald inden for Europa – i dag vælge den uddannelsesinstitution, som passer dem bedst. Denne situation er udtryk for et politisk valg. Danmark er en del af et større net af internationale aftaler – specielt gennem medlemskabet af EU – der forpligter os til at behandle udenlandske studerende på lige fod med danske. Heri ligger forestillingen om et fælles-europæisk uddannelses- og arbejdsmarked. Konservatorier konkurrerer derfor om de bedste studerende – måske i højere grad end andre uddannelsesinstitutioner, fordi musikkens sprog er internationalt. Konkurrencen drejer sig først og fremmest om, at de mest talentfulde danske optagelsessøgende bliver i Danmark og vælger DKDM. Hvis dette lykkes, er det en indlysende sideeffekt, at det også for udenlandske studerende er attraktivt at søge DKDM.

Dansk uddannede, udenlandske musikere kan uden problemer varetage stillinger i danske symfoniorkestre. For opretholdelse af selve fødekæden er udenlandske studerende derfor kun problematiske, hvis de vælger at forlade Danmark efter afsluttet uddannelse på DKDM. Omvendt er der også danske musikere, der er uddannet i udlandet og som vælger at søge beskæftigelse i Danmark. Men der er tale om en skrøbelig balance, bl.a. fordi de faglige miljøer er små. Der skal ikke så meget til, før det bliver vanskeligt at rekruttere musikere og musiklærere til ledige stillinger.

Det er ikke et mål i sig selv, at stillinger i dansk musikliv besættes af danskere, dvs. mennesker, der bor i Danmark uanset deres etniske baggrund. Men internationaliseringen har den positive effekt, at den kontant og effektivt belyser, hvad der sker, hvis vi giver musikalsk begavede unge mennesker ringere undervisnings- og uddannelsesmuligheder i Danmark end i udlandet. De vil selvsagt ikke have adgang det europæiske uddannelses- og arbejdsmarked, og hovedparten af dansk musikliv vil i det lange løb udgøres af udlændinge, der ikke har samme tilknytning til Danmark som mennesker, der er født og opvokset i landet. I den situation giver det ikke længere mening at tale om en selvstændig dansk musikkultur. Også af den grund har DKDM i samarbejde med det klassiske musiklivs øvrige aktører et stort ansvar for at medvirke til at opretholde den musikalske fødekæde inden for klassisk musik.

DKDM må og skal være solidt forankret i dansk musikliv for at opretholde sin eksistensberettigelse. I den yderste konsekvens er det absurd at forestille sig et skatteyderfinansieret konservatorium, som udelukkende består af udenlandske stjernestuderende. Derfor har DKDM en egeninteresse i, at der til det klassiske musiklivs fødekæde er en stadig tilgang af danskere, hvoraf de mest talentfulde senere kan blive konservatoriestuderende. Den klassiske musik kan let blive en truet kunstart, fordi den er højt specialiseret og stiller betydelige krav til en vedvarende arbejdsindsats og –disciplin gennem mange år. Hermed opstår let et modsætningsforhold til mere ukomplicerede musikalske udtryksformer. Konservatoriet har pligt til at søge at modvirke dette gennem en aktiv indsats over for musiklivets vækstlag.

På dette punkt udgør internationaliseringen kort sagt en *både-og* udfordring. Valget står ikke mellem *enten* at have et attraktivt *mainstream* uddannelsesstilbud, der tiltrækker Europas mest talentfulde ungdom *eller* at være en lokalt forankret institution, der uddanner dansksprogede musiklærere til kommunale musikskoler. DKDM kan kun varetage sin mission, hvis begge formål opfyldes.

I det daglige er det store antal udenlandske studerende ofte en inspiration for medstuderende og personale og bringer nye synsvinkler på konservatoriets virksomhed. I forhold til holdundervisning kan der dog være sproglige problemer, og informationsmateriale af forskellige art skal foreligge på engelsk. På dette punkt har konservatoriet endnu ikke fuldt ud nået de mål, der opstilles herfor i Handlingsplan 1997-2005. Der skal arbejdes målrettet videre hermed. Udenlandske studerende på de pædagogiske uddannelser har ikke fuldt udbytte af undervisningen, hvis ikke de lærer dansk. Det skal derfor overvejes, om danskundskaber eventuelt skal indgå i optagelsesgrundlaget.

Internationalisering skal ideelt mellem aktører på mange forskellige niveauer skabe relationer, som kan indgå organisk i de pågældendes virke og erfaringsdannelse og indgå som en integreret del af dagligdagen. Dette kan bl.a. ske gennem øget lærerudveksling samt afholdelse af masterclasses med deltagere fra forskellige institutioner, som konservatoriet samarbejder med.

DKDM indgår i et fint forgrenet netværk af udenlandske institutioner. Det drejer sig om samarbejde inden for bl.a. Socrates- og Nordplus programmerne, hvor DKDM har en livlig udveksling primært af studerende. En øget erfaringsudveksling og samarbejde mellem lærere inden for netværkene bør prioriteres højt med henblik på at fremme pædagogisk udvikling. Når en ny uddannelsesstruktur (se nedenfor punkt 5) skal implementeres bliver et af de bærende elementer heri at sikre de studerende adgang til merit og ækvivalens over landegrænserne, således at konservatorieuddannelserne bringes i overensstemmelse med de politiske hensigtserklæringer i den såkaldte Bologna deklARATION. I forbindelse hermed har implementering af ECTS (*European Credit Transfer System*) høj prioritet. Hvis dette skal ske på et kvalificeret grundlag bliver det vigtigt, at danske konservatorier har detaljeret førstehåndskendskab til udenlandske studiestrukturer og –ordninger, og at denne viden også er forankret på lærerniveau.

5. Uddannelsesstruktur

I forbindelse med konferencen om de kunstneriske uddannelser foråret 2001 sendte Kulturministeriet signaler om, at man ønskede at indføre tre-årige bacheloruddannelser, der kunne

suppleres med 2-årige kandidatuddannelser. I forlængelse heraf har DKDM nedsat en arbejdsgruppe, der i løbet af studieåret 2001/2002 skal belyse DKDM's forventninger til en sådan ny struktur. Arbejdsgruppens konklusioner hverken kan eller skal forudgribes her, men alligevel formuleres nogle mulige sigtepunkter for en ændret uddannelsesstruktur.

Problemer i den nuværende struktur

Konservatorierne har haft den nuværende uddannelsesstruktur siden 1995. Grunduddannelserne er fireårige musikhøjskoleuddannelser eller femårige musikeruddannelser. Studerende på de 4-årige musikhøjskoleuddannelser kan med to undtagelser efter det enkelte konservatoriums afgørelse fortsætte på et 5. diplomår.

De 4-årige musikhøjskoleuddannelser giver undervisningskompetence i to fag og har derfor et bredere fagligt indhold end de fem-årige musikeruddannelser. Erfaringen viser, at studerende pga. uddannelsernes forskellige længde i mindre grad efterspørger de 4-årige end de 5-årige uddannelser. De studerende oplever det som uforståeligt, at smalle uddannelser garanterer et længere studieforløb end brede.

Samtidig er der problemer med at sikre den fornødne rekruttering på en del klassiske orkesterinstrumenter til danske symfoniorkestre. Musikskoler og konservatorier sætter dette forhold i forbindelse med, at der uddannes for få musikhøjskolelærere, der er kvalificerede til at varetage undervisning på orkesterinstrumenter på musikskolerne.

Konservatorierne efterspørger kandidat titler, der umiddelbart sikrer de studerende merit og ækvivalens på andre uddannelsesinstitutioner i ind- og udland. Den nuværende mangel herpå mindsker fleksibilitet og valgfrihed på konservatorieuddannelserne.

Ny struktur baseret på bachelor- og kandidatgrader

De ovenfor skitserede problemer kan muligvis løses gennem indførelsen af den omtalte nye uddannelsesstruktur med en 3-årig bachelorgrad, der kan suppleres med en 2-årig kandidatgrad.

På bacheloruddannelsen skal alle studerende kvalificere sig til kunstnerisk arbejde samt erhverve en grundlæggende kompetence til at formidle musik. Denne formidlingskompetence skal udgøre en naturlig optakt til den videre pædagogiske uddannelse, som ligger på anden del (kandidatuddannelsen).

Kandidatuddannelsen skal som udgangspunkt indeholde en høj grad af valgfrihed, således at den studerende selv sammensætter sit videre studieforløb. Der vil dog være tre hovedspor:

1. En specialiseret instrumental eller vokal videreuddannelse, som sigter mod en professionel beskæftigelse som udøvende musiker, sanger, komponist eller kirkemusiker.
2. Et specialiseret, teoretisk-pædagogisk forløb, som afsluttes med et pædagogisk speciale på universitetsniveau.
3. En fortsat pædagogisk uddannelse, hvor den studerende erhverver sig undervisningskompetence, eventuelt i yderligere ét eller flere fag.

Det ville være logisk, at de nuværende overbygningsuddannelser som solist eller komponist blev suppleret med en musikpædagogisk og musikteoretisk *ph.d.* grad – gerne i samarbejde med universiteter - som afslutning på ovennævnte spor 2.

Dirigentuuddannelser

I forbindelse med indførelse af en ny uddannelsesstruktur vil det være naturligt at revidere den nuværende dirigentuuddannelse. Den er defineret som en overbygningsuddannelse, men indeholder bifag, der hører hjemme på en grunduddannelse. En sådan findes til gengæld ikke for dirigenter. Et uddannelsesforløb som dirigent bør kunne indledes med en fem-årig grunduddannelse og for de bedst begavedes vedkommende kunne afsluttes på højeste kunstneriske niveau med en 2-årig overbygningsuddannelse, der kun omfatter hovedfag.

6. Foku

Det er måske inden for foku-virksomheden, de største ændringer er sket siden udsendelsen af Handlingsplan 1997-2005 og indgåelse af Resultatkontrakt 1999-2002. Der er sket en markant udbygning af den institutionsbestemte foku, omtrent halvdelen af institutionens samlede foku-ressourcer tildeles professorer og docenter for ét år ad gangen, og der er indført en systematisk rapportering og registrering af foku-aktiviteterne. De store ændringer har medført bureaukratiske byrder, som de fleste oplever som belastende i sig selv og for foku-arbejdets indhold. Men samtidig har de vist, hvor omfattende og kreativt et arbejde, professorer og docenter yder. Hertil kommer, at de institutionsbestemte, tværfaglige projekter har medført samarbejde på kryds og tværs af faggrupperne og været vigtige for samarbejdet med musikskoler og andre eksterne partnere.

I ”Handlingsplan for Kulturens Forskning 2001-2004”, skriver Kulturministeriets Forskningsudvalg i forlængelse af de ovenfor citerede (kapitel 2, afsnit 2) bemærkninger om, at kunst for de kunstneriske uddannelser er et mål i sig selv:

”Det betyder ikke, at kunstnerisk virksomhed ikke kan dokumenteres, planlægges og evalueres med samme omhu som videnskabelig virksomhed, og det friholder ikke musikkonservatorierne fra at leve op til og dokumentere den højeste kvalitet såvel i den kunstneriske praksis som i forvaltningen af midlerne...”

I lyset heraf bliver det i en kommende kontrakt afgørende på én gang at fastholde den kunstneriske kvalitet og føre en fortsat præcis dokumentation af forvaltningen af midlerne.

Det kunstneriske personale har dels kritiseret at midlerne er for små i forhold til aktiviteterens omfang, dels at de årlige rapporterings- og ansøgningsprocedurer er hæmmende for arbejdets kreativitet og kontinuitet. Konservatoriet arbejder for en forøgelse af foku-midlerne, og en ny kontraktperiode er et godt tidspunkt til at gennemføre ændringer, der smidiggør administrationen af og rammerne for foku-virksomheden. Det skal derfor overvejes om tildelingen af foku-ressourcer til de enkelte medarbejdere kan ske på en måde, der er mere fleksibel, og som gør det muligt for professorer og docenter at disponere deres tid langsigtet, dvs. for mere end ét år ad gangen.

Handlingsplan 1997-2005 opstiller et overordnet mål for foku-virksomheden:

”DKDM’s undervisning skal hvile på et forsknings- og udviklingsarbejde, der inden for såvel det kunstneriske som det pædagogiske område skal være karakteriseret af nysgerrighed, åbenhed og progressivitet i kombination med traditionsbevidsthed”.

Der er ingen grund til at ændre herved, ligesom handlingsplanens kategorisering af foku-aktiviteter i det store og hele har vist sig at være dækkende for indholdet. Men i forlængelse af det overordnede mål bliver det de kommende år væsentligt at nå frem til nærmere kvalitative definitioner, som bl.a. kan dokumentere foku-virksomhedens betydning for undervisningens kvalitet. Registreringen af foku-virksomheden viser en stor mangfoldighed og et meget stort antal enkeltprojekter. Det bliver vigtigt, at virksomheden også kommer til at omfatte større projekter, der samler lærernes foku-indsats i forhold til emner, som er centrale for den klassiske musiks udvikling. De seneste års projekter samt missionens tre komponenter gør det oplagt, at tre sådanne emner, der kan fungere som paraply for større og mindre delprojekter, kunne være:

- Lærernes udøvende og skabende kunstneriske virksomhed
- Udvikling og re-definition af metoder og indhold i de pædagogiske uddannelser
- Aktualisering og formidling af kulturarven i den klassiske musiktradition

På det organisatoriske plan bør foku-udvalgets rolle styrkes for hermed at understrege, at det er professorer og docenter selv, der fastlægger foku-virksomhedens indhold. Det skal i den forbindelse overvejes, om udvalget skal foretage en kvalitativ bedømmelse af projektansøgninger og på baggrund heraf indstille til rektor om fordeling af puljemidler.

7. Videre og -efteruddannelse

DKDM ønsker at tilbyde videreuddannelse i henhold til Undervisningsministeriets lov om erhvervsrettet videreuddannelse for voksne og håber, at Kulturministeriet vil give hjemmel hertil. Lovens muligheder for at give længerevarende (ét års fuldtidsuddannelse) kompetencegivende uddannelse på deltid til musikere og musikpædagoger, der har været på arbejdsmarkedet i en årrække, er som skræddersyet til de forestillinger, som konservatoriet har om behovene på det klassiske musiklivs arbejdsmarked.

Kapitel 2 afsnit 3 kommer ind på vanskelighederne ved at beskrive de fremtidige kvalifikations- og uddannelseskraav til de jobs, der kan tænkes at opstå på arbejdsmarkedet om 5-10 år. Dette forhold styrker behovene for videreuddannelse, som kan indrettes fleksibelt og omstilles med kort varsel. Kulturministeriets arbejdsmarkedsundersøgelse peger på, at det generelle behov for klassisk uddannede musikpædagoger måske er vigende, men at der inden for bestemte fag og nicher fortsat er stor mangel på kvalificerede kandidater. Det synes indlysende, at svaret på denne udfordring er videreuddannelse snarere end tunge og komplicerede omlægninger af grunduddannelserne.

Ved siden af tilbuddene om erhvervsrettet efteruddannelse bør konservatoriet også udbyde korte efteruddannelseskurser, f.eks. kurser for organister i liturgisk orgelspil, videreudvikling af pædagogiske færdigheder, instrumentalpædagogisk efteruddannelse samt børnekorledelse.

Konservatoriet har indtil flytningen til Radiohuset fortsat væsentlige pladsproblemer. Der bør derfor ikke optages flere studerende på videre- og efteruddannelse end at de almindelige studerende fortsat har så god adgang som muligt til at øve sig på konservatoriet.

Nedenfor vises eksempler på konkrete planer om erhvervsrettet videreuddannelse:

Sangpædagogik på højeste niveau

Uddannelsen har til formål at give professionelle sangere en pædagogisk uddannelse, som - byggende på et videnskabeligt grundlag - skal kvalificere til undervisning på konservatorieplan op til højeste kunstneriske og vokaltekniske niveau. Studerende skal have gjort sig gældende i dansk eller internationalt musikliv og vil normalt være 35-45 år gamle. Det forudsættes, at der holdes optagelsesprøve, hvortil ansøgere udvælges på baggrund af fyldigt cv + lyd Dokumentation. Uddannelsen tilrettelægges over 2 år. Der optages fire studerende hvert andet år.

I løbet af de næste 5-10 år indtræder et generationsskifte blandt lærerne på konservatoriernes sangeruddannelser. Videreuddannelse skal tilvejebringe de lærere, der kan føre Danmarks fornemme internationale placering videre, hvad angår uddannelse af operasangere.

Musikpædagogisk kursus for organister

Konservatoriet har i henhold til gældende uddannelsesbekendtgørelse hjemmel til at tilrettelægge et særligt musikpædagogisk kursus for organister. Med fordel kunne dette kursus for fremtiden udbydes som videreuddannelse. Uddannelsen er kompetencegivende i forhold til erhvervelse af pædagogiske kvalifikationer, men ikke til besættelse af organistembeder. Til optagelse kræves kirkemusikalsk diplomeksamen. Der er ikke taget stilling til, om der yderligere skal afholdes optagelsesprøve. Det samlede antal studiepladser vil formentlig ligge omkring fire.

Elementær musikopdragelse

Der udbydes et eller to kurser, der kvalificerer til undervisning af børn i alderen 0-9 år. Der kan optages studerende, der enten har en 4-årig musiker- eller musiklæreruddannelse, subsidiært har tilsvarende kvalifikationer, eller kan dokumentere relevant undervisningserfaring med børn inden for førinstrumentalområdet. Der afholdes evt. optagelsesprøve. Der optages seks studerende pr. hold. Kandidaterne vil bl.a. kunne bidrage til at løse musikskolernes efterspørgsel af musiklærere til førskoleområdet.

Hørelære

Uddannelsen udbydes m.h.p. at imødekomme musikskolernes behov for hørelærepædagoger. Der optages fire studerende pr. hold.

8. IT

På trods af en mere en 130-årig traditionsrig historie bliver anvendelsen af IT i stigende grad en selvfølgelighed i mange dele af DKDM's virksomhed.

På det administrative område er IT integreret i de daglige arbejdsprocesser. Når der i løbet af handlingsplanens første 2-3 år er etableret et intranet, mangler kun bibliotekets omlægning til digitalt kartotek for at anvendelsen af IT i administrationen i det store og hele er fuldt udbygget.

Selvom der er inden for de primære formål, undervisning og foku, tilsyneladende er langt fra kunstnerisk beskæftigelse med den klassiske musikkultur til anvendelsen af moderne informationsteknologi, er der alligevel en lang række områder, hvor IT med fordel kan inddrages i konservatoriets drift.

I det følgende angives sigtpejnter for en intensiveret anvendelse af IT på det pædagogiske område og til administrative formål.

Undervisning og foku

Computerstøttet undervisning

Den klassiske musik er akustisk. Den bliver til ved at luftsøjler, strenge, træ eller skind sættes i harmonisk bevægelse. Dette er basalt en anden situation end den, der gælder for elektronisk genereret lyd. Anvendelsen af IT på et konservatorium må tage udgangspunkt i dette forhold. IT kan aldrig erstatte den levende undervisningssituation, og de studerende må under anvendelsen af IT ikke miste fornemmelsen for de forhold, der gælder for udøvelse af akustisk musik. Det er på mange punkter et åbent spørgsmål, i hvilket omfang IT kan anvendes i uddannelsen af klassiske musikudøvere. I lyset heraf er det afgørende, at lærerkredsen bredt inddrages i udviklingen af computerstøttet undervisning, hvorved det sikres, at den er solidt forankret i den musikfaglige ekspertise.

En gruppe lærere har gennem de seneste 5-6 år baseret en del af arbejdet med foku og udvikling af pædagogisk materiale på anvendelsen af IT, og i den forbindelse har DKDM på forsøgsbasis kunnet tilbyde et mindre antal studerende computerstøttet undervisning i høre lære og teoretiske bifag. Gennem dette arbejde er der inden for institutionen akkumuleret en viden om kravene til hardware og software til undervisningsbrug, og en erfaringsmasse omkring den udviklingsproces, der navnlig er nødvendig i forbindelse med software.

Anvendelse af ny teknologi i undervisningen kan formodentlig udvides, således at IT bliver en del af studiehverdagen, og derigennem tilføje læringen en ny dimension.

Inden for høre lære kan det dreje sig om forskellige deldiscipliner under rytmelære, diktat, korrektion og auditiv analyse – såvel formal som harmonisk. Inden for det musikteoretiske område om harmonisering, kontrapunkt og harmonisk analyse. Store dele af undervisningen i disse discipliner kan opbygges i moduler med periodisk evaluering (såvel egen-evaluering som ekstern evaluering).

I en mindre del af de teoretiske bifag, primært musikhistorie og formlære, er undervisningsmaterialet tekstbaseret og for en stor del udarbejdet af DKDM's lærere. Der er tale om materiale i artikel- eller kompendieform med indhold sammensat af tekst, nodeeksempler og grafik. Adgangen til en betragtelig del af dette materiale kan med fordel gøres elektronisk i forbindelse med etableringen af intranet (se nedenfor). Med de deraf følgende indekserings- og

søgefaciliteter bliver det muligt at udbrede en viden, som hidtil helt eller delvis har befundet sig inden for undervisningslokalets vægge. I den forbindelse vil det være hensigtsmæssigt at samle mindre hørelæreprogrammer i én større applikation, der fortløbende kan udbygges.

Adgangen til IT, der er rustet til pædagogiske formål, bør være ubesværet og indgå som en naturlig del af studiemiljøet. Det er derfor vigtigt, at de fysiske rammer appellerer til fordybelse og koncentration, og at indretningen af lokaler og arbejdspladser er inspirerende og stimulerer lysten til udveksling af viden og færdigheder. Undervisningsformer, der baseres på ny teknologi, skal hente inspiration i de traditionelle dele af konservatoriets undervisning. Den skal være præget af levende erfaringsudveksling mellem studerende og lærer, og undervisningen bør have laboratorie- frem for auditorieform.

Øvelsesskole m.v.

På konservatoriets hjemmeside kan bl.a. som led i etablering af øvelsesskole (se s. 11) lagres systematiske og progressive applikationer med paradigmeopgaver som støtte for den konservatorieforberedende undervisning. Noget lignende kan også tænkes inden for hovedfagsundervisningen, hvor der kunne gives vejledning i den mere standardiserede del af undervisningen (skala- og akkordspil), prima vista opgaver, transponeringsopgaver og lignende.

IT som formidlingsredskab

I takt med implementeringen af IT som forberedelsesredskab for de studerende, kan ny teknologi også indgå som et effektivt redskab i forbindelse med holdundervisningen i bifag. Dette gælder særligt fremlæggelse af studerendes arbejder, som er forberedt ved hjælp af ny teknologi, men også anvendelse i pædagogiske, interaktive fremstillinger, der forener auditive og visuelle udtryk.

En sådan anvendelse ligger i direkte forlængelse af det generelle ønske om at styrke den studerendes formidlingskompetence, så også undervisningens form viser vej og inspirerer til benyttelse af den teknologi, der er en del af det moderne videnssamfund. DKDM skal således i de nye uddannelser – særligt for musikpædagoger – kunne tilbyde kortere kurser i elektronisk formidling af musikrelateret stof. Et sådant kursustilbud omfatter delemner som Desktop Publishing af noder, forståelse af forskellige elektroniske lydteknologier, herunder MIDI, grafik samt HTML- og multimediepublicering af sådanne elementer.

Udviklingsplan på det pædagogiske område

Frem til første undervisningsår i Radiohuset (2006/2007) skal udviklingsarbejdet med IT til pædagogiske formål forløbe efter følgende plan:

År	Udviklingsprojekter	Anskaffelser	Mål
----	---------------------	--------------	-----

2003	<ul style="list-style-type: none"> • Brugeramme til hørelæreapplikation/1 mindre program. • Efteruddannelse af lærere i elektronisk publicering på intranet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fornyelse/udvidelse af laboratorium for Computerstøttet undervisning. • Udviklingssoftware. 	<ul style="list-style-type: none"> • Intranet implementeret. Pædagogisk del af dette samt øvelsesskole konstitueres.
2004	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af 2-3 programmer til hørelæreapplikationen. • Efteruddannelse af medudviklende lærere. • Udarbejdelse af indhold til musikteoretisk program. 	<ul style="list-style-type: none"> • Software til formidlingsfag. • Udviklingshardware til medudviklere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ibrugtagning af pædagogisk intranet/hørelæreapplikation. • Alle nye studerende får adgang til det ny laboratorium.
2005	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af musikteoretisk program til harmonisk analyse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opdatering af udviklingssoftware. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brugertest af musikteoretisk program.
2006	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af 1-2 programmer til hørelæreapplikationen. • Forsøg med og efteruddannelse i multimediebaserede undervisningsformer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Indretning af multimediebaseret undervisningslokale 	<ul style="list-style-type: none"> • Ibrugtagning af program til harmonisk analyse. • Brugertest af hørelæreprogrammer
2007	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af teori-program. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udbygning/rekonstruering af laboratoriet samt øvrige IT-arbejdspladser i Radiohuset. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ibrugtagning af nyt laboratorium med udviklede programmer og applikationer.

IT i administrationen

Til trods for Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i administrativ henseende er en mindre organisation, er IT-systemet komplekst og IT-anvendelsen i administrationen udbygget og integreret i enhver administrativ handling. Der er således lagret meget store mængder information i elektronisk form.

Udfordringen de kommende år består i at give medarbejderne adgang til denne information, der er relevante i sagsbehandlingen (vidensdeling). Det er derfor det overordnede mål for IT-udviklingen i administrationen, at alle IT-systemer (programmer og databaser) gøres tilgængelige fra alle arbejdsstationer. På længere sigt skal journalisering af korrespondancen suppleres med egentlig elektronisk dokumenthåndtering, så korrespondance kan læses direkte fra pc'en.

Når DKDM flytter i Radiohuset vil der være store IT-udfordringer, da antallet af arbejdspladser vil blive mere end fordoblet. Dette stiller krav om den mest rationelle udnyttelse af IT med, hvor anvendelse af såkaldt tynde klienter m.v. kan komme på tale.

Det er imidlertid ikke kun medarbejdere i administrationen, som vil kunne få glæde af mulighederne for lettere informationsudveksling. En sammenkobling af et intranet med de relevante databaser i administrationen vil give såvel lærere som studerende adgang til oplysninger, som de i dag kun kan få i papirform. Der må f.eks. arbejdes hen imod, at de studerende selv kan læse de studieadministrative oplysninger, der er regi streret om dem.

Biblioteket

Biblioteket er i gang med en større elektronisk katalogiseringsproces, hvor udlånsmateriale kan søges on-line i vores egen database. Allerede nu kan der søges efter cd'er og alt nyt materiale, men der er i alt ca. 100.000 enheder, der skal lægges ind i systemet. Det vil betyde, at lærere og studerende fra enhver pc vil kunne søge efter biblioteksmateriale, og dermed vil bibliotekets hjælpefunktion i forbindelse med undervisning og foku blive stærkt forbedret. Senest i forbindelse indflytningen i Radiohuset forventes udlånet at overgå til elektronisk udlånsnotering.

Internet og intranet

DKDM ønsker til stadighed at udvikle og udbygge konservatoriets hjemmeside (www.dkdm.dk), så eksterne brugere som koncertpublikum, potentielle ansøgere, musiklivet, musikskoler m.v. er bedst muligt orienteret om, hvad konservatoriet kan tilbyde.

Den nuværende hjemmeside skal derfor revideres og gøres mere fleksibel, så det bliver muligt hurtigt at orientere om aktuelle forhold af betydning for konservatoriet. Hjemmesiden bør også i højere grad udnyttes kreativt ved f.eks. at lægge koncertoptagelser ud på nettet. Hjemmesiden skal derfor aktivt indgå i arbejdet med at profilere DKDM i forhold til omverdenen.

På kort sigt ønsker konservatoriet også at tilbyde et intranet til studerende, lærere og administrative medarbejdere, hvor der kan informeres om praktiske forhold, udbud af kurser og undervisningsaktiviteter i øvrigt, aktuelle nyheder og interne retningslinier, samt hvor det er muligt at få direkte adgang til blanketter og formularer, ressourcebooking (lokaler, apparatur) m.v. Det bør også være muligt at tilbyde mail-adresser til studerende og lærere, diskussionsfora, undervisningsmateriale, foretage tilmeldinger til aktiviteter og "kigge med" i studieadministrative oplysninger. Det skal naturligvis være muligt ved henvendelse til informationen også at få de relevante oplysninger i papirform.

Formålet hermed er at lette adgangen til informationer blandt studerende og ansatte samt højne serviceniveauet generelt.

Kapitel 4 ***Konkrete faglige mål***

1. Tværgående fag, herunder almene bifag

Hørelære, teori

Hørelære og teori er fag, der dels støtter hovedfaget, dels selvstændigt udvider de studerendes musikalske horisont og giver uddannelserne perspektiv. Det skal undersøges, i hvilket omfang støttefunktionen kan øges, således at de lovbestemte mål for de enkelte uddannelser tilgodeses i endnu højere grad. Der kunne eksempelvis være tale om, at arrangement, som er vigtigt for kommende musiklærere indgår som en obligatorisk del af teori.

Erhvervsrettet undervisning

Kulturministeriet og Statens Musikråd publicerede i slutningen af 2001 en arbejdsmarkedsundersøgelse af danske konservatoriekandidater, der bl.a. belyser disses beskæftigelse. Undersøgelsen viste også, at et stort antal kandidater savnede at blive "forberedt på virkeligheden" gennem deres uddannelse. Derfor skal der i samtlige uddannelser indarbejdes et erhvervsmodul, hvor de studerende til egner sig basale erhvervskompetencer. Det drejer sig om aftale- og personret, moms- og regnskabsregler, hvordan laver man en hjemmeside, videregående anvendelse af EDB (regneark) o.lign. Kurset, der skal være kortvarigt, skal takseres med et antal ECTS point og evt. være valgfrit.

Ny musik (se også kapitel 2, afsnit 2 s. 4)

Mange har gjort den erfaring, at børn og unge mennesker møder samtidsmusikken fordomsfrit og nysgerrigt. I formidlingen af den klassiske musikkultur kan den ny musik således være et nyttigt værktøj, som studerende under deres uddannelse skal lære at anvende. Hertil kommer, at beskæftigelsen med ny musik kan virke kunstnerisk (og dermed også ofte teknisk) forløsende for mange studerendes talent.

Konservatoriet ønsker yderligere at styrke den ny musiks placering gennem følgende konkrete initiativer:

- Styrkelse af ensemblet for ny musik (sinfonietta), som skal opføre nutidige værker ud fra en produktionsplan, der er tilrettelagt ud fra såvel pædagogiske som kunstneriske hensyn. Værker af kompositionsstuderende (fortrinsvis 5. år og komponistklassen) kan indgå i repertoiret. Deltagelse giver i et nærmere bestemt omfang afløsning for orkesterskole.
- Repertoire komponeret efter 1960 søges fremmet i de legatkonkurrencer, hvor dette ikke er i modstrid med legatfundatserne.
- Arbejde med ny musik (notation og praksis af forskellig art) inddrages i de pædagogiske uddannelser, herunder i praktikforløb. De kompositionsstuderende skriver værker for elever på musikskoler.
- Nutidig musikdramatik gives en mere fremtrædende placering i de sangstuderendes uddannelse.

2. Orkesttermusikeruddannelsen

I slutningen af 2001 rettede danske orkesterchefer offentlig kritik mod DKDM's orkesttermusikeruddannelse. Synspunktet var, at dansk uddannede musikere ikke har samme instrumentale niveau som udenlandske musikere, og at stillinger i danske symfoniorkestre derfor i stigende grad besættes med musikere, der ikke er uddannet i Danmark.

Kulturministeriets arbejdsmarkedsundersøgelse viste, at ca. 80% klassisk uddannede musikere har deres primære indkomst fra en beskæftigelse, der er relateret til deres uddannelse. Dette bekræfter DKDM's antagelse om, at mange orkestermusikerkandidater foretrækker *free lance* beskæftigelse frem for faste stillinger i symfoniorkestre, og at der ikke med kandidaternes faglige niveau er et generelt problem, som forhindrer dem i at have professionel beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

Det er på den ene side tilfredsstillende, at 80% af DKDM's kandidater med en musikeruddannelse har deres primære indkomst fra en beskæftigelse, der er relateret til deres uddannelse. Men det er på den anden side også et problem, hvis DKDM ikke kan leve op til orkestermusikeruddannelsens erhvervsrettede formål. Initiativer i perioden må tage udgangspunkt i begge disse forhold.

Samarbejde med symfoniorkestrene

Der skal med symfoniorkestrene etableres et samarbejde, der bl.a. sikrer

1. at DKDM modtager systematisk tilbagemelding fra orkestrene bl.a. om tidligere og aktuelle studerendes performance ved orkesterkonkurrencer og
2. at orkestrene oplever et medansvar for uddannelsen af orkestermusikere i Danmark

Specielt hvad angår punkt 2 skal følgende initiativer overvejes efter drøftelse med orkestrene:

Prøvekonkurrencer

DKDM vil to gange årligt afholde prøvekonkurrencer, hvor de studerende får træning i at gå til orkesterkonkurrencer. For at gøre situationen så realistisk som muligt, skal symfoniorkestrene inviteres til at have repræsentanter i juryerne. I den forbindelse skal der udarbejdes retningslinjer for evaluering af de studerende.

Eksamenskrav

Eksamenskravene på orkestermusikeruddannelsen skal justeres, således at et tilfredsstillende niveau forudsætter, at bedømmerne finder det sandsynligt, at den studerende kan gå videre til 2. runde i en orkesterkonkurrence. Det bør være en undtagelse, at en studerende ved diplomeksamen eksempelvis kan opnå topkarakter, og efterfølgende ikke kan kvalificere sig til anden runde i en orkesterkonkurrence.

Censorer

Proceduren for udpegelse af censorer til afsluttende eksaminer bør ændres, således at orkesterledelserne inddrages i udpegelsen af censorer. På denne måde får orkestrene medansvar for tilsynet med det faglige niveau på orkestermusikeruddannelsen.

Praktikordning

De studerende skal sikres adgang til gennem konkurrence at kvalificere sig til en praktikplads i et symfoniorkester.

3. Instrumentale pædagogiske uddannelser

Det faglige indhold på konservatoriets instrumentale pædagogiske uddannelser varierer fra instrument til instrument, selvom de i hovedtræk ligner hinanden. Der er groft sagt tale om

musikeruddannelser, som er suppleret med et tilvalgsfag samt undervisning i de pædagogiske færdigheder, forstået som vejledning i at undervise elever på begynder-, mellemstadie- og videregående niveau. Det er en struktur, som historisk stammer fra dengang, hvor den pædagogiske uddannelse lå efter uddannelsen som musiker. Da de studerendes samlede studietid af politiske grunde skulle afkortes, blev de to uddannelser lagt sammen og koncentreret i et samlet fire- eller femårigt forløb, uden at der skete nævneværdige ændringer i studieordningernes indholdsbeskrivelse.

Fordelen ved denne uddannelsesmodel er, at den, for så vidt gælder den vokale/instrumentale kompetence i hovedfag, ikke stiller musiklærerstuderende ringere end studerende, der udelukkende uddanner sig som musikere. Til gengæld er der to væsentlige ulemper:

1. Undervisning i hovedfag indgår ikke nødvendigvis i en organisk sammenhæng med undervisningen i pædagogik
2. Uddannelsens højere timetal har gjort det svært i det samlede studieforløb at få indpasset tilvalgsfaget på en måde, der på én gang tilgodeser såvel arbejdsmarkedets krav om faglig bredde i de pædagogiske uddannelser, som hensynet til, at den studerende har en meningsfuld oplevelse af studieforløbet.

Konservatoriet har siden 1995 taget forskellige initiativer til at imødegå disse to ulemper. På musiklæreruddannelsen i sang er tilvalgsfagene begrænset til fire muligheder, der hver for sig har en meningsfuld sammenhæng med hovedfaget. På klaveruddannelsen har oprettelsen af en klaverpædagogisk workshop som tilvalgsfag bidraget til at styrke sammenhængen mellem egne og pædagogiske færdigheder. Men der er endnu ikke gjort et grundlæggende arbejde med at sammentænke uddannelsens forskellige dele til en helhed. Hertil kommer, at formåls- og indholdsbeskrivelser i de pædagogiske fag bærer præg af at være blevet til for mere end 30 år siden og derfor trænger til nytænkning.

Pilotprojekt for klaveruddannelsen

På et konservatorium, der ser det som sin mission at sikre den klassiske musikkulturs fortsatte udvikling og centrale placering, må uddannelsen af såvel udøvende pianister som klaverpædagoger være en kerneydelse. Dette naturligvis i betragtning af klaverets overvældende betydning for den klassiske musikkultur. Af den grund vil konservatoriet iværksætte et pilotprojekt, der skal forny klaveruddannelsen. Principperne herfor skitseres i det følgende:

Klaverværksted

Samtlige klaverstuderende skal på 1. del/bacheloruddannelsen i 2 år have undervisning i faget klaverværksted, der udover at styrke og udvikle den studerendes praktiske musikermæssige basis, forbereder den studerende på den egentlige pædagogiske undervisning, der ligger på et senere studie-trin. Faget gennemføres som holdundervisning (2-4) og indeholder elementære klaverfærdigheder: skala- og akkordspil, prima vista spil, transponering, gennemgang og indstudering af klaverskoler, begynderrepertoire, klaversammenspil og nyere notationsformer. I faget indgår emnebestemte kurser og studiekredse, som angives i studieordningerne.

Udøvende pianister (repetitører, akkompagnatører og kammermusikere)

Et beskedent antal pianister kan ernære sig alene som udøvende musiker. Musiklivet har behov for repetitører, akkompagnatører og kammermusikere, hvortil kommer det fåtal, der også kan gøre sig gældende solistisk. Alt afhængig af de optagelsessøgendes talent og interesse vil der være nogle få studerende pr. årgang, der har forudsætninger for en sådan karriere. De kan på 2. del/kandidatuddannelsen gennemgå uddannelsen uden pædagogik, men med den obligatoriske formidlingskompetence på 1. del/bacheloruddannelsen, der omtales i kapitel 3, afsnit 5.

Klaverpædagoger

Alle andre klaverstuderende får en klaverpædagogisk uddannelse, som ud over hovedfag og hovedfagsrelaterede discipliner omfatter undervisning i pædagogiske fag. For bedre at vurdere den optagelsessøgendes muligheder og motivation for senere valg af uddannelsesretning skal der i bedømmelsen ved optagelsesprøven indgå en samtale, hvor man vurderer den studerendes egnethed. En lignende samtale kan indgå i delprøven efter 1. del/bacheloreksamen.

Den egentlige pædagogiske undervisning placeres på 2. del/kandidatuddannelsen, og integrerer evt. klaverdidaktik med elementær musikopdragelse (EM). Den brede pædagogiske kompetence, der indgår i EM, og som bl.a. kvalificerer den studerende til at undervise 0-6 årige børn, supplerer den mere dybtgående klaverpædagogik. De studerende opnår på denne måde samme bredde, som det nuværende tilvalgsfag har haft til at hensigt at sikre. Hertil kommer eventuelt andre supplerende valgfri fag.

Implementering

De nye studieordning træder i kraft med studieåret 2003/2004. 2002/2003 anvendes til formulering af studieordning.

Kapitel 5 Personalepolitik og studiemiljø

1. Personalepolitik

Vilkårene for at være ansat på DKDM har ændret sig væsentligt de seneste 15 år. De fleste oplever dem vanskeligere, fordi der er færre ressourcer til rådighed. Institutionens frihedsgrader er i samme periode væsentligt forøget, hvilket har givet de enkelte fag og uddannelser større råderum og dermed medarbejderne flere muligheder for at realisere faglige mål. F.eks. kan konservatoriet nu i modsætning til tidligere uafhængigt af de øvrige konservatorier fastsætte studieordninger. I takt hermed er kravene steget til udvikling og innovation – ofte ledsaget af økonomiske stramninger. Det er på denne baggrund, at medarbejderne skal indfri konservatoriets lovbestemte formål. I lyset

af det stigende pres på de offentlige udgifter er det et vilkår, som næppe vil ændre sig – og formodentlig kun, hvis konservatoriet løser opgaven og fastholder et højt kvalitetsniveau.

I denne situation bliver det centrale personalepolitiske spørgsmål: hvordan kan ledelse og medarbejdere tilsammen sikre, at konservatoriet fortsat er en attraktiv arbejdsplads?

Samarbejdsudvalget evaluerer hvert andet år personalepolitikken og giver detaljerede svar på dette og andre spørgsmål. Men på et overordnet plan kan handlingsplanen beskrive de værdier, som institutionens personalepolitik tager udgangspunkt i. De kan i stikordsform formuleres således:

Ansvar

Gennem ansættelsen ved konservatoriet har hver enkelt medarbejder medansvar for at institutionen opfylder sine lovbestemte formål. Dette gælder ikke alene medarbejdere med ledelsesfunktioner, selvom de selvsagt bærer et større ansvar end andre. Det er vigtigt, at alle forstår og oplever det ansvar, der er forbundet med den enkelte stilling.

Udvikling

I forbindelse med overordnede myndigheders og musiklivets stadigt skærpede krav til konservatoriet bliver udvikling et afgørende begreb. Udvikling af den enkeltes kvalifikationer og kompetencer, så de svarer til de krav, der stilles, udvikling af arbejdsmetoder (såvel pædagogiske som administrative) og udvikling af organisationen, således at den bedst muligt koordinerer medarbejdernes samlede arbejdsindsats.

Respekt

I varetagelsen af arbejdet opstår der ofte interessekonflikter mellem medarbejdere og personalegrupper. Det kan være spørgsmål af faglig art, hvor der i et pædagogisk personale bestående af højt kvalificerede specialister let kan opstå modsætninger af den ene eller anden art. Der kan også være tale om de modsat rettede hensyn, som pædagogisk og administrativt personale skal tage som led i deres arbejde. Sådanne konflikter kan kun håndteres på en måde, der tilgodeser helheden, hvis alle udviser respekt over for hinandens arbejde og faglighed.

Samarbejde

For de fleste mennesker er arbejdsglæde og trivsel tæt knyttet sammen med oplevelsen af samarbejde og kollegialitet. Alene af den grund er samarbejde en afgørende personalepolitisk værdi. Den bærende værdi i nærværende handlingsplan er ønsket om at styrke den klassiske musiks placering i det danske samfund. Konservatoriet kan ikke løfte den opgave alene, men må samarbejde med alle de andre aktører i musiklivet. Den første forudsætning for at det kan lykkes er institutionens indre sammenhold og samarbejde. Endelig turde det være indlysende, at kvaliteten af de studerendes uddannelse i høj grad afhænger af, at medarbejdere og medarbejdergrupper samarbejder med et fælles mål for øje.

Fleksibilitet

Fleksibilitet er først og fremmest vigtig i forhold til arbejdstilrettelæggelsen, hvor der skal tages hensyn til dels de forskellige krav, der er forbundet med forskellige arbejdsopgaver, dels til den enkeltes mulighed for at skabe en god sammenhæng mellem arbejds- og privatlivet. Flexibilitet er

simpelthen den værdi, der giver plads for at den enkelte i respektfuldt samarbejde med andre kan bære det ansvar, der er forbundet med ansættelsen på konservatoriet og opleve en meningsfuld udvikling i arbejdslivet!

Supplerende bemærkninger

I Handlingsplan 1997-2005 fastsættes som overordnet mål, at personalepolitikken skal være præget af delegation af ansvar og mulighed for stadig faglig udvikling. Dette skal fortsat være gældende. Delegation af ansvar får en ny mening i den nye pædagogiske organisationsstruktur. Normalt følges ansvar og kompetence ad, og det bør også være tilfældet for faggruppelederne. Der skal derfor allerede i løbet af 2003 defineres et råderum for udøvelsen af deres ledelsesfunktioner.

Nærværende handlingsplans mission sætter tradition i forbindelse med udvikling. Handlingsplanen bekender sig til et værdisæt, som i manges øjne er konservativt, men hvis relevans for et moderne samfund konservatoriet forpligter sig til at påvise. Faglig udvikling skal ses i den sammenhæng og er af den grund et centralt anliggende. På det pædagogiske område er det en vigtig personalepolitisk pointe, at den enkeltes og fagenes udvikling er to sider af samme sag.

For det administrative personale står udvikling af de kompetencer i centrum, der yderligere fremmer administrationens mulighed for at yde støtte til konservatoriets primære formål. Kravene bliver også her stadigt mere differentierede og komplekse: forvaltningsret, internationale aftaler, sprog, IT, avanceret budget- og økonomistyring (Navision) for blot at nævne nogle af administrationens kernefunktioner, som kræver stadig kompetenceudvikling.

2. Studiemiljø

Et uddannelsesforløb på DKDM er i lighed med andre højere uddannelser sammensat af tre grundelementer:

1. Undervisning
2. Forberedelse og selvstudium
3. Sociale aktiviteter

Institutionens og de studerendes måde at varetage samspillet mellem disse elementer udgør kernen i studiemiljøet. En del forhold, der er bestemmende for studiemiljøet, dikteres af de fysiske rammer. I DKDM's nuværende bygninger er der væsentlige begrænsninger inden for hver af de tre elementer: I *undervisningen* savner konservatoriet et tilstrækkeligt antal store lokaler, der kan anvendes til ensembler, kor, forelæsninger, masterclasses. Øget *forberedelse og selvstudium* forudsætter bl.a. flere øvelokaler, bedre plads i biblioteket (læsesal o.lign.) samt bedre adgang til lytte- og EDB arbejdspladser. *Sociale aktiviteter* skal fremmes af et åbent miljø, der stimulerer engagement, faglig debat og meningsudveksling, samt af attraktive og venlige lokaler med den fornødne plads til fester o.lign.

Blandt studiemiljøets tre elementer har undervisningen altid stået i centrum. Det gælder ikke mindst den økonomiske prioritering. I valget mellem antal undervisningstimer og eksempelvis istandsættelse af lokaler eller indkøb af EDB udstyr har undervisning altid været prioriteret højst.

Dette til trods for, at lærere og studerende de senere år i stigende grad presser på for at opnå bedre lokaler og øget adgang til EDB.

Det er indlysende, at undervisningens mængde og niveau har væsentlig betydning for kvaliteten af en uddannelse ved DKDM. Men det samlede studiemiljø er ligeledes en vigtig faktor for det udbytte, som de studerende har af deres studietid. Uddannelse er også læring i form af selvstudium, samarbejde og erfaringsudveksling mellem de studerende. På dette punkt har DKDM ved flytningen til Radiohuset gode muligheder for i det samlede studiemiljø at gennemføre forbedringer.

De studerendes hverdag i Radiohuset vil således væsentligt adskille sig fra de forhold, der har været råden de i en menneskealder på H.C. Andersens Boulevard.

I undervisningen (se også kapitel fire) vil soloundervisning i hovedfag fortsat være det centrale anliggende. Men der vil være sket en opprioritering af tværgående holdundervisning og af projektarbejde svarende til det, der afvikles i januar måned. Som led i en eventuel overgang til 3+2 uddannelsesstrukturen (se kapitel 3, afsnit 5) vil de studerende have større valgfrihed i tilrettelæggelsen af de sidste studietrin og uddannelsen vil i højere grad end det er tilfældet i dag forudsætte selvstudium.

De studerende vil tilbringe en endnu større del af dagen på konservatoriet, hvor det store antal øvelokaler vil fremme kvaliteten af forberedelsen til undervisning i udøvende discipliner. Øget adgang til EDB arbejdspladser og lyttepladser samt større læsesal på biblioteket vil stimulere forskellige former for computerstøttet undervisning samt selvstudium, f.eks. i forbindelse med teoretiske fag, hørelære, musikhistorie og formlære (se kapitel 3, afsnit 8).

Endelig vil et øget antal store ensemblelokaler fremme kammermusik og prøvearbejde på konservatoriets koncertvirksomhed (se kapitel 3, afsnit 3.)

Balancen mellem studiemiljøets tre elementer vil således være en anden end i dag. Derfor skal studiemiljøet overordnet være præget af:

- Undervisningsformer, der fremmer de studerendes selvstændighed
- Lokaler og faciliteter, der stimulerer selvstudium, samarbejde og sociale aktiviteter
- God adgang til øvelokaler
- Information, meningsudveksling og debat

I det følgende gives sigtelinjer for disse værdier og forhold.

Undervisningsformer, der fremmer de studerendes selvstændighed

På DKDM er uddannelse i det store og hele synonymt med undervisning, hvor læreren er alene med den studerende eller med et lille hold. Siden konservatorier opstod over hele Europa i anden halvdel af det 19. århundrede, har denne individuelle undervisning været institutionernes kerne. For indlæring af instrumentale og vokale færdigheder på højeste kunstneriske niveau findes der formodentlig heller ingen anden undervisningsform, der i samme grad sikrer pleje og udvikling af den enkelte studerendes særegne talent. I åben dialog formidler læreren sin viden, kunnen og

erfaringer og bibringer herved bredt den studerende de nødvendige kvalifikationer som musiker eller sanger. Læreren har mulighed for at drage omsorg for den studerende, og de to parter kan sammen tilrettelægge et individuelt uddannelsesforløb.

Den kunstneriske tradition, der formidles gennem den individuelle undervisning, lader sig sjældent beskrive udtømmende inden for stramme regelsæt. Samtidig skal den individuelle undervisning gennemføres, således at den ikke kommer i konflikt med den uddannelsespolitiske virkelighed. Studieforsløb skal i henhold til regler fastsat af overordnede myndigheder være reguleret og beskrevet i en studieordning, som afhænger af et samarbejde mellem mange lærere, de studerende har vidtgående klagerettigheder og disciplinære retningslinjer skal tage hensyn til deres retssikkerhed.

Dette vilkår hverken kan eller skal ændres. Det hindrer ikke, at læreren tilrettelægger den individuelle undervisning på en sådan måde, at den udvikler de studerendes selvstændighed og evne til selv at tage ansvar for deres uddannelse, og betoner, at de selvstændigt skal opsøge viden og kompetencer. Dette kan ske ved at stille krav til den ekstensive indlæring af nærmere bestemt pensum (selvstudium) samt øget anvendelse af fælles- og projektundervisning. I små fag, hvor der er der kun er ansat én lærer, har læreren et særligt ansvar for at sikre åbenhed omkring faget og hjælpe de studerende, hvis de i løbet af uddannelsen søger andre påvirkninger.

Lokaler og faciliteter, der stimulerer selvstudium, samarbejde og sociale aktiviteter

Først det mere u håndgribelige, men af den grund ikke mindre vigtige: Grundtonen i konservatoriets lokaler skal være præget af åbenhed og venlighed. Det er spørgsmål om farvevalg, møblement, opholdssteder på fællesområder (Radiohusets mange gangarealer), hvor man har lyst til at slå sig ned. Disse skal også kunne fungere som møderamme for faglige aktiviteter. Indretningen af lokalerne skal samtidig være funktionel og robust.

Det vil være en fordel, hvis der i Radiohusets meget store kantine kan indrettes enkelte mindre, separate afsnit, der er indbydende også, når der kun er få mennesker til stede i kantine. Da kantine ikke vil få længere åbningstider, er det vigtigt at der opstilles automater med kolde og varme drikkevarer, slik o.lign. Samtidig skal kantine kunne anvendes til studentefester, fredagscaféer og andet socialt samvær.

I forbindelse med konservatoriets IT-strategi (kapitel 3, afsnit 8) er der redegjort for øget anvendelse af computerstøttet undervisning. Dette forudsætter let tilgængelige og attraktive IT arbejdspladser.

Øvelokaler

Se s. 8, kapitel 3, afsnit 1.

Information, meningsudveksling og debat

I takt med at konservatoriet etablerer og udbygger et intranet vil medarbejdere og studerende få let adgang til information om konservatoriet. Det gælder ikke alene lister over medarbejdere samt nuværende og tidligere studerende, information om særlige kurser, koncerter o.lign. Men der er også perspektiver i, at den samlede undervisningsplanlægning er tilgængelig, dvs. læreres og

studerendes skemaer, fordi den kan medvirke til at skabe åbenhed i studiemiljøet. Studerende udnytter i dag kun i meget ringe grad muligheden for at overvære andre studerendes undervisning. Det hænger måske sammen med manglende viden om hvor og hvornår undervisningen foregår og hvad den handler om. (Se også kapitel tre, afsnit 8 om IT strategi).

I ethvert højt specialiseret miljø findes forskellige opfattelser af faglige problemstillinger. Hvis disse brydes i meningsudveksling og debat bidrager dette til udvikling og åbenhed. Dette gavner studiemiljøet og medvirker til at fremme medarbejderes og studerendes forståelse af de vilkår konservatoriet fungerer under. Det skal derfor indgå i arbejdsopgaverne for den nye informationsafdeling (kapitel 3, afsnit 3, s. 10) at styrke den interne kommunikation, f.eks. gennem professionalisering af meddelelsesbladet BeSyv.